

και τὰ μνημονευθέντα φλοιοβαφένια) σεβαστὸν χρονικὸν διάστημα. Σημειωτέον ὅτι ἡ περίσσεια ὀξύτητος, ὡς ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει, προστατεύει τὰς ταννοειδεῖς οὐσίας ἀπὸ τῆς ὀξειδώσεως και κατακρημνισέως των. Δὲν πρέπει νὰ παροραθῇ τὸ γεγονός ὅτι ἡ διατήρησις τῶν οἴνων κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐγίνετο ἐντὸς πίθων, ὧν τὰ τοιχώματα δὲν ἦσαν διαπερατά. Συνεπῶς μόνον τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ οἴνου ὀξυγόνον εἰς τὸ στόμιον τοῦ πίθου ἐπέδρα ἐπὶ τῆς παλαιώσεως τούτου και ἤτο τοῦτο εἰς περιωρισμένην ποσότητα. Τὸ ὀξυγόνον, ὡς γνωστὸν, ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν ἀλκοολῶν διὰ νὰ σχηματίσῃ ἀλδεΐδας, αἵτινες ἐν ἐπαφῇ μετὰ τοῦ οἴνου πνεύματος σχηματίζουσι ἀκετάλας. Αὗται, ὡς και οἱ αἰθέρες οἱ σχηματιζόμενοι τῇ ἐπιδράσει τῶν ὀξέων ἐπὶ τῶν ἀλκοολῶν, συνιστοῦν τὴν εὐωδίαν και τὸ ἄρωμα τοῦ οἴνου. Καὶ ἀπηγοῦντο ἀσφαλῶς πολλὰ ἔτη, ἵνα ἡ κατακρημνισις τῶν χρωστικῶν και συναφῶν οὐσιῶν συντελεσθῇ και ὁ ὄμφακίαις ἀποκτήσῃ τὴν ἀπαιτουμένην εὐωδίαν, ὥστε νὰ καταστῇ ἀνθοσμίας.

Ἐν τέλει πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι οἱ ὄμφακίαι οἴνοι ἐπέτρεπον τὴν κατανάλωσιν των ὡς κεκραμένων τοιούτων· ὠφείλετο δὲ τοῦτο εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀφετεριώσεως τῶν ὀξέων τῶν οἴνων και ὡς γνωστὸν τὸ τρυγικὸν ὀξύ ἀφετερίζεται ἰσχυρῶς, ὥστε ἡ πραγματικὴ ὀξύτης τοῦ οἴνου (pH) παραμένει και μετὰ τὴν ἀραίωσιν ἀρκούντως μεγάλη, ὥστε νὰ μὴ χάνῃ τὴν δροσερότητά του ὁ οἶνος.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΗ ΜΕΛΟΥΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. — Αἱ ἡλικίαι τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Σόλωνα και κατὰ τὴν δημόδη νεοελληνικὴν παράδοσιν, ὑπὸ *B. Λαούρδα*.

Ἐνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωάνν. Καλιτσουνάκη.

Μεταξὺ τῶν ποιημάτων τοῦ Σόλωνος παραδίδεται εἰς ἡμᾶς ἐκ πολλῶν ἀρχαίων πηγῶν και τὸ ἀκόλουθον :

Παῖς μὲν ἄνηβος ἐὼν ἔτι νήπιος ἔρκος ὀδόντων φύσας ἐκβάλλει πρῶτον ἐν ἔπτ' ἔτεσιν τούς δ' ἐτέρους, ὅτε δὴ τελέση θεὸς ἔπτ' ἐνιαυτούς, ἤβης ἐκφαίνει σήματα γινομένης.	1
Τῇ τριτάτῃ δὲ γένειον ἀεξομένων ἔτι γυίων λαχνοῦται, χροίης ἄνθος ἀμειβομένης.	5
Τῇ δὲ τετάρτῃ πᾶς τις ἐν ἑβδομάδι μέγ' ἄριστος ἰσχύν, ἦντ' ἄνδρες σήματ' ἔχουσ' ἀρετῆς.	
Πέμπτῃ δι' ὄριον ἄνδρα γάμου μεμνημένον εἶναι και παίδων ζητεῖν εἰσοπίσω γενεήν.	10
Τῇ δ' ἕκτῃ περὶ πάντα καταρτύεται νόος ἀνδρός οὐδ' ἔρδειν ἔθ' ὁμῶς ἔργ' ἀπάλαμνα θέλει.	

Ἑπτὰ δὲ νοῦν καὶ γλῶσσαν ἐν ἑβδομάσιν μέγ' ἄριστος

Ἵοκτὼ τ' ἀμφοτέρων τέσσαρα καὶ δέκ' ἔτη.

Τῆ δ' ἐνάτῃ ἔτι μὲν δύναται, μαλακώτερα δ' αὐτοῦ

15

πρὸς μεγάλην ἀρετὴν γλῶσσά τε καὶ σοφίῃ·

Τὴν δεκάτην δ' εἴ τις τελέσας θεὸς κατὰ μέτρον ἴκοιτο,

οὐκ ἂν ἄωρος ἐὼν μοῖραν ἔχοι θανάτου.

Τὸ ὡς ἄνω ποίημα, ἡ γνησιότης τοῦ ὁποίου τεθεῖσα παλαιότερον ὑπὸ συζήτησιν οὐδόλως πλέον ἀμφισβητεῖται, παρουσιάζει ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις ἐνδιαφέρον. Ὅσον γνωρίζομεν, εἶναι ἡ πρώτη προσπάθεια εἰς τὴν ἑλληνικὴν γραμματείαν νὰ διακριθῶν αἱ διάφοροι ἡλικίαι τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὰ ἰδιάζοντα ἐκάστης γνωρίσματα. Τοῦτο ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ πράγματι μόνον εἰς τὴν ἀρχαίικὴν ἐποχὴν τοῦ Σόλωνος, ὅποτε ὁ ἀνθρώπος ζῶν κατὰ φύσιν διήνυε τὴν ζωὴν του ἀκολουθῶν τοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως ἐπιβαλλομένους κανόνας, ἄνευ τῆς ἀναμίξεως τῶν στοιχείων ἐκείνων, τὰ ὅποια εἰς τὸ ἄστυ μεταβάλλουν τὸν ρυθμὸν τῆς ζωῆς.

Εἰς μελέτην του ὑπὸ τὸν τίτλον *Lebenszeit und Greisenalter im frühen Griechentum*, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ περιοδικὸν *Die Antike* (1933, 282-302) ὁ καθηγητὴς Wolfgang Schadewaldt ἀναλύει διεξοδικῶς τὸ ὡς ἄνω ποίημα τοῦ Σόλωνος συνδέων τοῦτο πρὸς νύξεις ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ εἰς τὴν πρώϊμον λυρικὴν ποίησιν τῶν Ἑλλήνων· παρατηρεῖ δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν δημῶδη ποίησιν πολλῶν ἄλλων λαῶν ὑπάρχουν καὶ σήμερον εἰσέτι παρόμοια ποιήματα. Ὁ καθηγητὴς Schadewaldt δὲν ἀναφέρει τίποτε περισσότερον ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου σημείου, τὸ ὁποῖον ἄλλωστε εὐρίσκεται ἐκτὸς τοῦ θέματός του. Νομίζω ὅμως ὅτι καὶ διὰ τὴν μελέτην τοῦ Σόλωνος, ὅπως καὶ γενικώτερον διὰ τὴν μελέτην τῆς Νέας Ἑλληνικῆς ψυχῆς ἐν τῇ σχέσει αὐτῆς πρὸς τὴν ἀρχαίαν, θὰ ἔχη ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον νὰ διαπιστωθῇ ὅτι καὶ σήμερον εἰσέτι ἄδονται ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ποιήματα τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ τῶν αὐτῶν ἰδεῶν, ὅπως καὶ τὸ περὶ τῶν ἡλικιῶν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ποίημα τοῦ Σόλωνος. Εἰς τὴν συλλογὴν Κρητικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν τοῦ Ἀ. Γιανναράκη: *A. Jeannarakis, Kretas Volkslieder* (σ. 160 ἀριθ. 186) δημοσιεύεται τὸ ἀκόλουθον δημῶδες ἔσμα:

Τὸ παιδί ὄντε γεννᾶται

1

σάν τὸ πωρικὸ λογαῖται.

Εἰς τοὶ δέκα μεγαλώνει

καὶ τὸν κόσμον καμαρώνει.

Σ' τσ' εἴκοσ' εἶναι γλεντιστῆς

καὶ καλὸς ξεφαντωτῆς.

Σ' τοὶ τριάντα 'ν' ἀντρειωμένος

κ' εἰς τὸν κόσμο ξακουσμένος.

Σ' τοὶ σαράντ' ἀθεὶ καὶ δένει

καὶ τὸ σπίτι τ' ἀνασταίνει.	10
Σ' τοὶ πενήντα γιὰ βουλή ἄν ἔχη κεφαλή καλή.	
Εἰς τσ' ἐξήντα καμπουράνει τὰ ραβδιάν του συμμαζώνει.	
Σ' τσ' ἑβδομήντα γέρονται κι' ὀρνιθοτυφλαίνεται.	15
Σ' τσ' ὀγδοήντα δὲ φελαῖ μόνο τὸ ψωμί χαλαῖ.	
Σ' τσ' ἑνενηντα τῆ ζωὴν του τῆ βαριοῦντ' οἱ γι' ἐδικοῖν του.	20
Θεέ μου κι ἔπαρέ τονε γοργοξέβγαλέ τονε νά μὴν τοὶ φτάξη τσ' ἑκατὸ γιατὶ δέν τονε βαστοῦμε μπλιό.	24

Εἰς τὸ περιοδικὸν «Κρητικὸς Λαὸς» τεύχ. 4, σ. 128 δημοσιεύεται ἐπίσης ἓν ὅμοιον ποίημα ἀνακοινωθὲν εἰς τὸν συλλέκτην «παρὰ τινος γέροντος μουσουλμάνου Μουσταφᾶ Χατζῆ Μασλουμάκη καλουμένου ἐκ τοῦ χωρίου Λιθινῶν, ὅπερ καὶ οὗτος εἶχεν ἀκούσει παρὰ τοῦ πατρὸς του». Διαφοραὶ μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ποιήματος εἶναι μόνον εἰς τοὺς στίχους 6, 8, 14, 15 καὶ 16 ἔνθα τὸ δεύτερον ποίημα ἔχει ὡς ἀκολούθως:

6 καὶ καλὸς τραγουδιστῆς
8 καὶ τὸν κόσμον παινεμένος
14 καὶ τῆ βέργ' ἀνεμαζώνει.
16 Σ' τοὶ ἑβδομήντα σέρνεται
16 κι' ὀρνιθομουαλίζεται.

Αἱ διαφοραὶ ὅμως αὐταὶ οὐδὲ ὅπως μεταβάλλουσι τὸ νόημα.

Παρόμοιον ἐπίσης δημῶδες ᾄσμα ἀπόκειται ἐν χειρογράφῳ εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἄρχειον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καταγραφὸν ἐν Βόθροις τῆς Λακωνίας ὑπὸ Α. Λεγάκη τῆ 12^η Ἰανουαρίου 1888. Τοῦτο παρουσιάζει ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀ. Γιανναράκη τὰς ἀκολούθους διαφοράς, πλὴν μικρῶν τινῶν ἄλλων γλωσσικῶν:

2 ἓνα δύο λογιῶ λογιέται
2α τὸ ἴνα βγαίνει τοῦ καλοῦ
2β τ' ἄλλο βγαίνει τοῦ κακοῦ.
4 σὰν κοπέλλι ξεφαντώνει.
9 Στσοὶ σαράντα γιὰ βουλή
10 ἄν ἔχη κεφαλή καλή
11 Στσοὶ πενήντα κατεβαίνει
12 καὶ τὸ σπίτι τ' ἀναβαίνει.

- 13 Σ'τσοι ἐξήντα σύρνεται
 14 κι' ὀρνιθοκαμπουρώνει
 14α καὶ τσοὶ βέργες περμαζώνει
 15 Στσοὶ ἐβδομῆντα σύρνεται
 16 κι' ὀρνιθοτυφλίζεται.

Ἐκ τῶν διαφορᾶς αὐτᾶς ἡ πλέον σημαντικὴ εἶναι ἡ ἀντιστροφή τῶν ὄρων τῆς ζωῆς εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν τεσσαράκοντα καὶ τῶν πενήνηντα ἐτῶν, ὑποθέτω ὅμως ὅτι πρόκειται μᾶλλον περὶ λάθους τοῦ συλλέκτου ἢ ἴσως καὶ αὐτῆς τῆς πηγῆς του, διότι ἡ παραλλαγή αὕτη εἰς οὐδὲν ἄλλο παρόμοιον ποίημα ἀπαντᾷ.

Παρόμοια ἐπίσης ποιήματα ἔχομεν καὶ ἐκ Δωδεκανήσου. Ἐξ αὐτῶν τὸ ἐν «Κασιακῇ Λύρα» 1928, 61-62 δημοσιευόμενον παρουσιάζει τὰς ἐξῆς παραλλαγὰς:

- 1 Ἄνθρωπος ὡσὰ γεννιέται
 2 ἑκατὸ λογιῶ λογιέται
 7 εἰς τίς εἴκοσι χορεύγει
 8 κι' ἀγαπητὲς γυρεύγει
 9 στὰ τριάντα γλεντιστῆς
 10 καὶ καλὸς τραγουδιστῆς.

Ἐκ τῶν παραλλαγῶν αὐτᾶς ἡ περισσότερον ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ περὶ τῆς ἡλικίας τῶν εἴκοσι καὶ τῶν τριάντα ἐτῶν. Ὁ ἐκ Κᾶσου δημοτικὸς ποιητὴς ἀποδίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον διάθεσιν «ξεφαντώματος» χρονικῆς διαρκείας μεγαλυτέρας ἀπὸ ὅ,τι οἱ ἄλλοι ποιηταί. Προφανῶς ὅμως ἐδῶ συμφύρονται δύο παραλλαγὰὶ διὰ τὴν ἡλικίαν τῶν εἴκοσι ἐτῶν καὶ ἀπλοῦνται εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν τριάκοντα. Ἐτέρα ἐκ Καστελλορίζου ἀδημοσίευτος εἰσέτι παραλλαγή διατηροῦσα κατὰ τὰ ἄλλα τὸ γενικὸν πλαίσιον τῶν ἡλικιῶν ἔχει ὡς ἀκολούθως:

- 1 Τὸ παιδὶν ὄντας γεννᾶται
 σὲ πολλῶν λογιῶ λοᾶται
 καὶ στίς δέκα δεκαδιῆς
 θὲ νὰ τρώη τίς ξυλιῆς
 καὶ στὰ εἴκοσι χορδέλλα 5
 θὰ γυρεύη τὴν κοπέλλα.
 Στὰ τριάντα ζῆ καὶ ζώνει
 καὶ τὸ σπίτι καταστρώνει
 στὰ σαράντα παιδιωμένος
 καὶ καλὰ τελειωμένος. 10
 Στὰ πενήνητα κουβαλεῖ,
 ἔχει κεφαλὴν καλὴ
 δίει καὶ ἄλλου συμβουλή.
 Στὰ ἐξήντα ξηνταριά
 θὰ μαζεύη τὰ δαβριά. 15

ἑβδομήντα, κυριλλίν του,
 τὸν μισοῦν κι οἱ ἔδικοί του.
 Ἐνεήντα στὸ κρεββάτι,
 τὸν βαστοῦν ἐννιά ἑνομάτοι.
 Ἦρτεν καὶ στοὺς ἑκατό;
 χῶσέ τον καὶ ζωντανό!

20

Γνωστὴ εἶναι ἐπίσης καὶ ἑτέρα ἐκ Καρπάθου παραλλαγή δημοσιευθεῖσα ὑπὸ Μιχαηλίδου-Νουάρου εἰς τὰ «Δημοτικὰ τραγούδια Καρπάθου» 232, 20 καὶ εἰς τὰ «Καρπαθιακά» 51, 35. Ἀναμφιβόλως ὅμως περισσότερον ἐπισταμένη ἔρευνα θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων παρομοίου περιεχομένου δημοτικῶν ποιημάτων.

Ἐνδιαφέρουσαι εἶναι ὁμοίου περιεχομένου παροιμίαι. Ἀναφέρω μερικὰς ἐξ αὐτῶν ληφθεῖσας ἐκ τῆς Συλλογῆς παροιμιῶν τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου:

—Στὰ σαράντα δύναμη καὶ στοὺς ἐξήντα γνώση (Γορτυνία).

—Ἀπὸ τὰ ἐξήντα, κι' ὄξω νοῦς (Κρήτη).

—Ἀπὸ τὰ πενήντα καὶ τὸν ἀνήφορο, κόπος καὶ πόνος (Στενήμαχος Θράκης).

—Ὅποιος στὰ τριάντα χρόνια δὲ βάλῃ γνώση, δὲν θ' ἀποχτήσῃ οὔτε γρόσι. (Συλλογὴ παροιμιῶν Βενιζέλου 218, 604).

Στοὺς εἴκοσι γνώση, στοὺς τριάντα γρόσι στοὺς σαράντα γυναῖκα' εἰδεμὴ μήτε γνώση, μήτε γρόσι, μήτε γυναῖκα (Συλλογὴ παροιμιῶν Βενιζέλου, σ. 281, 187).

—Τριάντα χρόνων Γιάννης, Μαστρογιάννης δὲ γίνεται (Κρήτη).

—Ὅ,τι θὰ κάνῃ κανένας, θὰ κάνῃ εἰς τὰ σαράντα χρόνια' ὕστερα εἶναι χαμένα (*Ἡπειρος).

—Στὰ σαράντα δύναμη, στὰ ἐξήντα γνώση (Γορτυνία).

—Στὰ εἴκοσι δὲ γνωστέψης, στὰ τριάντα δὲν καζαντίσης. οὔλα χαμένα τά'χεις (Βέροια).

—Στὰ εἰκοσιπέντε γνώση καὶ στὰ τριάντα γρόσι (*Ἡπειρος).

—Στὰ τριάντα παλικάρι,

στὰ σαράντα λεοντάρι,

στὰ πενήντα παίρνει βόττα,

στὰ ἐξήντα ἄμε ρώτα (Ρόδος).

Ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν κειμένων αὐτῶν προκύπτει ἡ ἀκόλουθος σειρὰ ἡλικιῶν τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων: Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν γέννησίν του εἶναι μία φυσικὴ ὑπαρξὺς δυναμένη νὰ ἐξελιχθῇ εἴτε πρὸς τὸ καλόν, εἴτε πρὸς τὸ κακόν. Ἡ παρατήρησις ὅτι εἰς ἡλικίαν δέκα ἐτῶν «τὸν κόσμον καμαρώνει» δεικνύει βαθυτάτην γνῶσιν τοῦ θαύματος τὸ ὁποῖον συνέχει τὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς κατὰ τὴν πρώτην του αὐτὴν ἡλικίαν. Εἰς ἡλικίαν εἴκοσι ἐτῶν χαίρεται τὴν νεότητά του μὲ χορούς «γλέντια» καὶ «ξεφαντώματα». Εἰς τὰ τριάκοντα εὐρίσκεται ἐν πληρεῖ ἀκμῇ καὶ διακρίνεται εἰς τὸ κοινὸν τῆς πόλεώς του. Μεταξὺ αὐτῆς τῆς ἡλι-

κίας καὶ τῆς ἐπομένης συμπίπτει καὶ ἡ ἀπόκτησις περιουσίας ὡς καὶ ἡ δημιουργία οἴκου. Μεταξὺ τῶν τεσσαράκοντα καὶ τῶν πενήκοντα ἐτῶν συμπίπτει καὶ ἡ πνευματική του πλέον ἀκμή. Κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν εἶναι πλέον ἱκανὸς νὰ καθοδηγήσῃ ἄλλους, νὰ συμβουλευέσῃ εἰς ὑποθέσεις δημοσίας καὶ γενικώτερον νὰ χειρισθῇ τὰ κοινά. Ἐπὶ τὰ ἐξῆντα καὶ πλέον ἄρχεται ἡ περίοδος τῆς φυσικῆς του φθορᾶς.

Ἡ πρὸς τὴν εἰκόνα αὐτὴν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀντιστοιχία τοῦ ποιήματος τοῦ Σόλωνος εἶναι πράγματι ἐκπληκτική. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι ὁ Σόλων διαιρῶν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς δέκα καὶ αὐτὸς περιόδους, ἀποδίδει εἰς ἐκάστην ὄχι ἀνὰ δέκα ἀλλὰ ἀνὰ ἐπτὰ ἔτη. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ὡς ἀναγόμενον εἰς τὴν ἀριθμολογίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, περὶ τῆς ὁποίας ἡσχολήθη διεξοδικῶς ὁ διδάσκαλός μου Ἰω. Καλιτσουνάκης εἰς ἰδιαιτέραν αὐτοῦ ἐργασίαν, δύναται νὰ παραλειφθῇ εἰς τὴν παροῦσαν ἐργασίαν. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ ταυτότης ἔχει ὡς ἐξῆς: Οἱ στίχοι 7 καὶ 8 τοῦ Σόλωνος:

Τῆ δὲ τετάρτῃ πᾶς τις ἐν ἑβδομάδι μέγ' ἄριστος
ἰσχύν, ἦντ' ἄνδρες σήματ' ἔχουσ' ἀρετῆς.

ἀντιστοιχεῖ πρὸς τοὺς στίχους 7 καὶ 8 τοῦ πρώτου κατὰ σειρὰν δημοσιευθέντος ἐδῶ δημῶδους νεοελληνικοῦ ποιήματος.

Στὰ τριάντ' ἀντρειωμένους
καὶ στὸν κόσμον παινεμένους.

Οἱ στίχοι 9 καὶ 10:

πέμπτη δι' ὄριον ἄνδρα γάμου μεμνημένον εἶναι
καὶ παίδων ζητεῖν εἰσοπίσω γενέην.

πρὸς τοὺς 9 καὶ 10:

Στὶς σαράντ' ἀνθεῖ καὶ δένει
καὶ τό σπῖτι τ' ἀνασταίνει.

Οἱ στίχοι 11, 12 καὶ 13:

Τῆ δ' ἕκτη περὶ πάντα καταρτύεται νόσος ἀνδρὸς
οὐδ' ἔρδειν ἔθ' ὁμῶς ἔργ' ἀπάλαμνα θέλει.
Ἐπτὰ δὲ νοῦν καὶ γλῶσσαν ἐν ἑβδομάσιν μέγ' ἄριστος

πρὸς τοὺς 11 καὶ 12:

Στὰ πενήντα γιὰ βουλή
ἂν ἔχη κεφαλὴ καλὴ

πρὸς ὃν συναπτέος καὶ ὁ στίχος 13 τῆς παραλλαγῆς Καστελλορίζου:

δίει καὶ ἄλλου συμβουλή.

Οἱ στίχοι 15 καὶ 16 :

τῇ δ' ἐνάτῃ ἔτι μὲν δύναται, μαλακώτερα δ' αὐτοῦ
πρὸς μεγάλην ἀρετὴν γλῶσσά τε καὶ σοφίη.

πρὸς τοὺς 13 κέ. Ὅμοίως καὶ οἱ 17 καὶ 18.

Τὰ ποιήματα αὐτά, καὶ τοῦ Σόλωνος καὶ τὰ δημόδη Νεοελληνικά, δίδουσι ἀφορμὴν εἰς πολλὰς σκέψεις. Ἐκ τούτων ἰδιαίτερος δέον νὰ τονισθῶσιν πρῶτον μὲν ἡ βραχύτης τοῦ βίου, ὅπως ἐμφανίζεται εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ποιήματα, βραχύτης προφανῶς ὀφειλομένη εἰς τοὺς τραχεῖς ὄρους ὑφ' οὓς διαβιοῖ ἀείποτε ὁ Ἕλληνας, δεύτερον δὲ ἡ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν κοσμοθεωρίαν τῶν Δυτικῶν λαῶν ἔλλειψις στροφῆς πρὸς σκέψεις μεταφυσικὰς εἰς τὰ τελευταῖα στάδια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ ἀνακοίνωσις ὅμως αὕτη δὲν παρουσιάζεται ὡς μελέτη ἐπὶ τῆς περὶ τοῦ βίου θεωρίας τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἀποστολή της εἶναι νὰ παράσχη ἀκόμη μίαν ἀπόδειξιν τῆς ἐνότητος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σόλωνος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας.